

Donderdag 20 februari 2025 om 20.15 uur

Cultuurzaal Daverlo, Dries 2, 8310 Assebroek

**Gregoriaanse manuscripten uit de late
middeleeuwen, ook in Brugge: een exploratie naar
soort, inhoud en uitvoeringspraktijken aan de hand
van enkele topstukken**

Dr. Hendrik Vanden Abeele

Hendrik Vanden Abeele is pianist, zanger, voordrachthouder en onderzoeker. Hij was docent en gastdocent aan verschillende Vlaamse en Nederlandse conservatoria. Hij is doctor in de kunsten aan de Universiteit Leiden. Hij promoveerde op 'De zoektocht naar een hedendaagse relatie met uitvoeringspraktijk van het laatmiddeleeuws gregoriaans'. Hij werkt als postdoctoraal onderzoeker en staf lid aan de Alamire Foundation (KU Leuven). Hij is coauteur van het boek: 'De stilte van de muziek voor Bach, een licht op 10 eeuwen muziek (600 tot 1600)'.

Hij is echter vooral bekend als stichter en artistiek leider van het vocaal ensemble Psallentes. Deze kleine groep gaat met professionele stemmen op zoek naar het gregoriaans uit de late middeleeuwen en de renaissance.

In zijn ruimste betekenis kan men het **gregoriaans** zien als het geheel van de Latijnse eenstemmige gezangen uit de christelijke liturgieën. Gregoriaans wordt bovendien gezongen zonder muzikale begeleiding, het zijn puur de stemmen die de muziek creëren, *a capella* dus.

Initieel werd de kennis van het zingen van het gregoriaans enkel mondeling overgedragen, in abdijen en kloosters, waar het hoofdzakelijk gezongen werd. Pas in de negende eeuw verschijnen de eerste geschreven notaties van de gezangen.

Die oudste manuscripten uit de negende en tiende eeuw zijn op zich al boeiend, maar daarbij wordt soms voorbijgegaan aan de pracht en de kracht van de manuscripten uit de latere middeleeuwen en de renaissance. Ook toen maakte het gregoriaans nog de dagelijkse liturgische praktijk uit van de christelijke kerk. Als stille getuigen daarvan zijn ons honderden manuscripten overgeleverd. Vanaf de tweede helft van de vorige eeuw verdwenen de gregoriaanse zang en de zangpraktijk echter in veel kerken.

Wat voor types manuscripten waren er? Hoe waren ze georganiseerd? Hoe werd de muziek precies uitgevoerd en hoe kan je als uitvoerder vandaag met die muzieknotaties van toen omgaan?

De gregoriaanse zanger van vandaag wordt geconfronteerd met vele uitdagingen. Dat zijn onder meer vragen rond taal en vocale technieken, zoals de mogelijke uitspraken van het Latijn, het gebruik van de stem en de toonhoogte; uitvoeringsaspecten zoals ritme, metrum, tempo en frasering ...

Op deze en andere vragen krijgen we een antwoord. Hendrik Vanden Abeele zal vanzelfsprekend ook enkele Brugse bronnen toelichten.